Прецъл ачестъ Фоі дін прінсъ кѫ Фóіа пентрѫ мінте інімъ ші літератѫръ есте пе ѫн кѫмътате де ан кѫ поща

2 ф. 24 кр., фъръ пощъ 2 ф. 8 кр. арґ. Пентрѫ анунціурі се плътеск пънъ ла 6 рындѫрі 8 кр. де ачі ынсъ 1 кр. арґінт де ѫн рынд.

Nº. 32. **1840.**

(CU PREA'NALTA VOIE.)

GAZETA
DE TRANSILVANIA.

Brashov, 4. August.

Тѫрчіа.

Сами Бей, ноѫл сол а лѫї Мехемед Алі кътръ поартъ, дѫпъ че ла 6. Ісліе ар фі єшіт дін Карантінъ, ан зіоа ѫрмътоаре фъкѫ візіть марелѫї Везір Раѳф паша, іар' пънъ ан 10. Ісл. аѳѫ о конферінцъ ші кѫ міністрѫл требілор дін афарь Решід паша. Пе кът с'аѫ пѫтѫт афла пънъ акѫм обіектѫл трімітерії лѫї Сами Бей, ачела ар фі: фъгъдъінца лѫї Мехемед Алі де а трімите флота тѫрчеаскъ фъръ зъбавъ ла Константінопол, а єші дін Кандіа (Крета) ші дін четъціле челе сфінте ші а лъса порції ѫнеле дістрікътѫрі дін Ядану; пентрѫ ачесте ел пофтеще Сіріа ші Єгіптѫл пентрѫ сіне ші пентрѫ фамілія са де мошеніре. Афарь де ачестеа Мехемед Алі кѫ ґенерозітате се ындаторіазъ де а ціне 50000 осташі ла хотареле Сіріеї, каре сѫ слѫжаскъ де спріжоану ымпъръцієї тѫрчещі, фіінд ачеія тотдеаѫна ын діспоціція Сѫлтанѫлѫї. Дін ачестеа с'ар пъреа кѫ Мехемед Алі с'ар фі домоліт мѫлт ші кѫ ел брея пачеа кѫ інімъ кѫратъ. Ынсъ чіне ле маї креде лѫї? Решід паша, пе лънгъ тоате стръмтората старе а порції, пе лънгъ тоате тѫрбѫръріле че се рідікъ дін о парте ші дін алта, афарь ші акѫма кѫ сфат а ацептаре резѫлататѫл конферінцеї дін Лондон, ші пънъ атѫнчі ревоѫція дін Сіріа ва траце лѫареа аміне а Єгіптеанѫлѫї антр'аколо. Се спѫне, кѫмкъ лордѫл Понсонбі дін партеа енглезілор*) врея а плека пе поартъ, ка сѫ фіе кѫ ацептаре пънъ ла алтъ бреме, кънд семнат ші ачеа, кѫмкъ аліанца офензівъ ші дефензівъ а рѫшілор кѫ Тѫрчіа анкеіатъ ла 8. Ісліе 1833 пе опт ані, ан анѫ віторіѫ се сфършіще.

*) Дела кѫдеря лѫї Косрев се паре къ енглезіі іар' придомнеск ла поартъ. Ѳ де ан-

bjbv

каꙋза оріенталъ ва лꙋа о хотържре дефінітівъ. Ꙋнії ѧмпꙋтаръ кꙋ ачест прілеж міністерїꙋлꙋї, къчї с'аꙋ ѧндꙋплекат а фаче Рꙋсієї пе воіе; джншії ѧнсъ се сіліръ а доведі, кꙋмкъ прін астфелїꙋ де трактат нічї де кꙋм нꙋ с'аꙋ ѧмплініт врео воінцъ стръінъ, чі токма дін протівъ.

Франца.

Ѧндатъ кꙋм стръбътꙋ вестеа ѧн Паріс деспре ѧнкеіереа трактатꙋлꙋї челор патрꙋ пꙋтерї фъръ Франца, теаскꙋл францозеск пророчеще кꙋ мꙋлтъ неплъчере, кꙋмкъ нічї опініа пꙋблікъ, нічї націа брітанікъ нꙋ се ва ѧмвоі кꙋ ачеа фаптъ а міністерїꙋлꙋї Енглезеск. Жꙋрналꙋл де деба́ зіче ѧнтре алтеле: Нічї одатъ Франца нꙋ ва жъртфі вреднічіа ші інтересꙋл аліанцеї Енглезещї, кꙋ атжта маї пꙋцін, кꙋ кжт акꙋма ѧнсꙋш Англіа дъдꙋ́ ачеії аліанце о ловітꙋръ аша греа. Кꙋріерꙋл францозеск ворбеще ѧн тон маї ръсбоінік асꙋпра ачестеї прічінї.

Спаніа.

Пе кжнд ші челе маї де пе ꙋрмъ банде а карліщілор се ѧмпръщіаръ, саꙋ трекꙋръ ѧн Франца, іар Вспартеро фꙋ пріїміт де кътръ лъкꙋіторї ѧн тріꙋмф преа стрълꙋчіт, о алтъ прічінъ де тꙋрбꙋрърї се нъскꙋ ѧнсꙋш дін сжнꙋл Констітꙋціоналілор. Вспартеро адекъ (поате ші амеціт чеваш де славъ) ѧндатъ дꙋпъ ѧнтрареа са ѧн Барчелона пофті дела Реціна ка 1) съ слобоадъ міністерїꙋл де акꙋма алегжнд алтꙋл; 2) Съ десфакъ кортесії (адꙋнареа націоналъ); 3) Съ нꙋ ѧнтъреаскъ леціа мꙋнічіпалъ датъ де адꙋнаре. Реціна се ѧмпротіві черерілор ценералꙋлꙋї кꙋ єнерціе дестꙋлъ, Барчелона ѧнчепꙋ́ а фербе, Вспартеро се трасе ла арміа са амерінцжнд, ѧнкжт пꙋтеа чінева креде къ рецінеле сжнт ѧнкісе ѧн маї сꙋс нꙋміта четате; тот деодатъ се черꙋ́ дін постꙋл съꙋ; прін ачеаста солдації се ѧнвершꙋнаръ, іар' факціа радікалъ ѧшї рідікъ́ капꙋл ѧнпротіва челор кꙋмпътацї. Дін прічініле ачестеа тꙋрбꙋръріле ажꙋнсеръ пънъ ла въръсаре де сжнце ші дін 19 Іꙋл. пънъ ѧн 23 абїа с'аꙋ лініщіт тоате. Ꙋрмареа ѧнтре алтеле фꙋ слобозіреа міністерїꙋлꙋї, іар леціа мꙋнічіпалъ ѧшї къпътъ ѧнтъріреа са. Вспартеро єші ноаптеа пела 1½ чеас дін палацꙋл съꙋ ші меарсе ла мъдꙋларії четъценілор, кꙋ карії ворбінд маї ѧнделꙋнгат, се паре къ іаꙋ ші ѧмпъкат.

Рꙋсіа.

Ꙋн кореспондент (ѧнтре алції) дін Бесарабіа ла Газета ꙋнів., пе кжт щім, пънъ акꙋма вестї лꙋкрꙋрї ѧнтжмплате ѧн фаптъ. Дела ачелаш дін 9. Іꙋл. кꙋноащем, кꙋмкъ дін Полоніа се мішкъ трꙋпе рꙋсещї некꙋрмат спре Бесарабіа, кълкжнд де аічї кꙋ марш іꙋте ѧн ꙋрма ощірілор трімісе ла Каꙋказ. Фііндкъ трꙋпеле ачесте ꙋрмътоаре дꙋк кꙋ сіне о мꙋлціме де тꙋнꙋрї греле, каре ѧн мꙋнції черкасенілор нꙋ ле пот фолосі, аша є препꙋс, кꙋмкъ цінта маршꙋлꙋї лор н'ар фі Каꙋкасіа. О мꙋлціме не деспꙋсъ де каръ ѧнкъркате че мжнъ дꙋпъ трꙋпе. 40,000 топоаръ с'аꙋ гътіт спре а тъіа пъдꙋріле Каꙋкасꙋлꙋї, пе аколо, пе ꙋнде нꙋ се пот арде. Ѧнтр'ачестеа, ѧнсꙋш дін гꙋріле маї мꙋлтор офіцерї рꙋсещї, карії ѧн анії трекꙋцї с'аꙋ маї ощіт асꙋпра Чрекасілор, се аꙋд повестіндꙋсе пілде мінꙋнате де вітежіе ші ресігнаціе ѧнсꙋфлецітоаре, че аратъ ачел попор де мꙋнте. Де алтмінтрелеа ѧнкъ мꙋлцї аꙋ бъгат де сеамъ, кꙋмкъ ръсбоїнічеле ѧнтрепріндерї але Черкасілор ꙋрмеазъ дꙋпъ ꙋн план ші кꙋ ржнд де каре ѧнсꙋш кꙋноскъторії де чеа маї мъіестроасъ тактікъ се мінꙋнеазъ. Се спꙋне, къ повъцꙋіторії лор сжнт маї бжртос полонї, ѧнкжт аꙋзї сꙋнжнд ла джншії нꙋмеле Потоцкі, Сабанскі, Цаторскі ші алції; офіцерї Енглезї ші францозї ѧнкъ аꙋ. Ѧн прівінца планꙋлꙋї де ръсбоїꙋ а рꙋшілор, се аꙋде пꙋцін. Корпꙋл де къпетеніе а армієї, ѧнтінс дела мареа неагръ пънъ ла мареа каспіе, аре порꙋнкъ а се цінеа ѧн позіціе де апъраре (дефензівъ). Саꙋ адеверіт, кꙋмкъ Черкасії нꙋміта лініе о спърсесеръ, ші прекꙋм ам ѧнщіінцат алтъ датъ, дꙋпъ о мъчелъріе крꙋнтъ кжтева търії рꙋсещї прекꙋм ші тꙋнꙋрї къзꙋръ ѧн стъпжніреа лор. Се паре ѧнсъ къ ачелеаш търії рꙋшії леаꙋ лꙋат ѧндъръпт.

— Дін Борꙋсіа дела 21 Їꙋліе. Їстоторіа прінцесеї Зеноіде Волконскі фъкꙋ́ аічї мꙋлтъ ѧнтіпъріре ші фꙋ ѧн мꙋлте кіпꙋрї жꙋдекатъ. Се спꙋне къ прінцеса ар фі трекꙋт ла реліціа католікъ. *) М. С. Ѧмпъратꙋл Ніколае аꙋзінд ачеаста трімісе пе ꙋнꙋл дін адїꙋтанції съї ѧн каса нꙋмітеї прінцесе, спре а черчета, дака єсте адевъратъ ачеа весте. Адеверіндꙋсе ачеаста ꙋн попъ греческ вені, ка съ черче а о ѧнтоарче. Ѧнчеркареа попії фꙋ зъдарнікъ, ші прінцеса фꙋ ісгонітъ ла о мънъстіре гречеаскъ (рꙋсеаскъ) Ла рꙋгареа ѧнпърътесеї, прігоніта добжнді ꙋн пас спре а пꙋтеа єші ѧн Царъ стръінъ; ѧнсъ мошііле єї ѧндатъ дꙋпъ плекареа джнсеї фꙋсеръ лꙋате сꙋпт секвестрꙋ. Кꙋм се аꙋде, прінцеса Волконскі мерце ла Ро-

*) Прінцеса Волконскі, кꙋм се щіе аꙋ трекꙋт маї наінте кꙋ кжцїва анї ла Католічісм. Саꙋ къ доар' когнꙋмеле єсте ачі деасꙋпра скімбат?

biby

ма. Ачеастъ антъмпларе се паре къ ар фі дат прілеж ла страшнічеле вкасе, че де квънд аў єшіт ампротіва ачелора, карії ар бреа а трече дела религіа гречаскъ ла алта одрешїкаре крединцъ крещінеаскъ *)

Allg. Ztg.

— Ун маніфест ампъратеск дін 18 Іуліе, порвнчеще о анчеркаре де рекрутаціе ґенералъ ан амандоаъ жъмътъціле ампърціеї спре а компліні арміа, сънт врмътоареле кондіції: 1) Челе опт гъверне. Пенса, Сімбірск, Оренбърг, Саратоф, Воронеш, Астраxан провінціа Козачілор дела Дон ші провінціа дела Кавкас, даў двпъ темеївл маніфестълві дін 20 Ів. 1839 шасе бърбаці дела о міе сфлете, 2) Гъвернеле Калъга, Тъла, Рїесан ші Тамбоф, дін прічінъ къ пе аічі єстімп н'аў родіт локърїле, сънт слобозіці дела ачеастъ рекрутаціе; 3) анъ спре деспъгъбірea пентрў ачеастъ єртаре, гъвернеле Естланд, Ліфланд, Кърланд, Вітепск, Вілна, Гродно, Біалішток, Мінск, Могілев, Чернігоф, Кіїев, Полтава, Волхінія, Подоліа, Херсон, Іекатеріослав ші Таврія аў а да шасе дела о міе оамені; 4) тоате челелалте гъверне ан амандоаъ жъмътъціле ампърціеї аў а да нъмаї чінчї оамені дела о міе; 5) ла козачії дін Рсіа мікъ ші дістрікъріле мілітаре де кълъріме де къtръ міязъзі рекрутаціа ва ремънea нескімбатъ двпъ порвнчіле де маї наінте; 6) дінtре Щъранії (робії) короанеї дін гъвернеле Петерсбърг, Ґарослав, Кърск, Іекатеріослав ші Астраxан сънт а се рідіка солдаціі двпъ деосібіте регъле; 7) дінtре Одноверцї ші дінtре четъценії каторба гъберне, амъсърат даторінцелор лор пентрў міліціе се вор рідіка чінчї оамені дела о міе: 8) ачеастъ рекрутаціе се анчепе къ 1 Ноембріе ші се сфършеще не грешіт ла 1 Іанъаріе а. в. — Двпъ ціріле челе маї проаспете ан Рсіа се антемеіазъ, маї мълте школе політехніче ші комерціале, дінtре каре вnеле ші пънъ акъма аў арътат родърї де тоатъ лавда бредніче; механіка, хеміа, технолоціа, фізіка, математіка се анвацъ къ спорїў анtрънселе.

Школарії ромънї ан Сібіїў.

Сібіїў (20 Іуліе к. в). Ромънії, ші анъміт чеї де леџea ръсърітеанъ невніtъ неавънд школї марї нічї мъкар гімназіале прекъм ан алте пърцї а ле патрієї, аша ші аічї каўтъ ісвоареле ціінцелор ан школіле ампърътещї католіче (внії дін невніцї амбла ші лареформаціў). Ереміе с'аў скімбат; мълте педечї дін карієра тінерімеї ноастре с'аў дат къ анчетъл ла о парте; къ тоате ачестea, амъсърат мълцімеї лъкъіторілор ромънї дін Трансілваніа фоарте пъцінї фіі де аї лор анвацъ ла карте. Къмъ нў ліпса талентелор, чі ніще алте прічінї пот ста ла міжлок, пентрў каре ноі тръгънд пе првнчії ноцрії дела сфънтеле лъкаше але ціінцелор, фачем ка съ се піардъ атъта пътере моралъ пентрў патріе, религіе ші націе, нў есте требвінцъ а добеді маї пе ларг. Прічініле челелалте а неминаінтърії ноастре нъмереле фіеще каре пентрў сіне; ноі не бъкърăм къ авем прілеж а ампърtъші лъмії неинфрънта ачea добадъ, каре къ капетъл анвлаў школастік дъдъръ школарії ромънї дін гімназіўл к. крaіеск ал Сібіївлаў, деспре фрвмоаселе лор пътерї съфлетеєщї ші деспре нетъгъдвіта сілінцъ ші драгосте къtръ амеџатърї. Съ нў пердем ансъ дін бедере, къмъ двлчea норочіре де а се пътea продъче тінерімea ноастръ о аеў дін партea преон. Домн Ігнатіе Schlauf Плебанвл локвлаў ші Директорвл гімназіўлаў, карele де кънд се афлъ ан капвл школалелор, къ о деосібіtъ іўбіре ші неалеџere де персоане, пе чеї маї сфіінцї ші маї неавъцї дін тінерї аї окротеще аша, ка пе кът се поате старea нацерії лор де жос саў неажвнселе економіче съ нъ ампедече дела дръгълаша лор къраре. Ан 14 Іуліе к. в. двпъ съвършіреа єкаминелор се чітірă къ соленітатea обічнвітъ інформаціїле школастіче. Ла ачеастъ сърбътоаре а мъзелор спре маї маре анвъфлеціре а тінерімеї се афла де фацъ преaосфінціtвл П. Вніскоп а Греко-невніцілор Васіле Мога ампревнъ къ Д. Директор Моісі Фвлea ші къ тоцї Преон. ПП. протопопї ші мъдълърї аї, консісторіўлаў невніт. Фърă бесте чел дінтаіў дін квінтеле (орџіїле) обічнвіте а се рости де къtръ тінерї се фъкъ ан лімба ромънеаскъ; алтеле шапте врмарă ан лімба вngвреаскъ, немцеаскъ ші латінеаскъ. Кът де пвцінї амбџъчеї ромънї се афлъ ан гімназіўл дін Сібіїў фіене де мъсвл класврă а антъілea (principia), ан каре дін 40 нъмаї 9 ера ромънї. Тотвші, дела поезіе нъмърънд ан жос 21 тінерї ромънї абврă еміненціі дін ціінцеле лор дате, дін ачеліа каџіва капътарă praemia diligentiae *). Фіе, ка ачea-

*) Ан Рсіа, вnде Ампъратвл є ші Ампърат ші патріарх, есте слобод а трече дела тоате религіїле ла религіа грекорвсіаскъ; нў аша де ла религіа гречаскъ ла челелалте.

*) Нў пвтем трече къ тъчерea пе поетвл Іакоб Вологa ромън нъскът, карія маї сът лъдатвл Д. Плигап ші Директор аї орнадвї прімій андоіт, къ ачеастъ деклараціе: „Ut sciat mundus te fuisse huius gymnasii florem et exemplar virtutis". Квънтвл ромънеск фў ростіт де школарівл Георгіе Пантазі, ромън дін Брашов.

biby

ств а поастрэ сінчерэ Анцііпцаре сэ Ансвфлецеаскэ Ан тоате пэрціле пе аї ноцрії пе карії ші времіле, ші Ансвш вечініі стрэінї не амболдеск а пэші Аннаінте!

Анцііпцаре Театралъ
(дін Молдова).

Аналтвл Гвберн дорінд де а ашеза пе о темеліе статорнікэ театрвл Ромэнеск, ші сімцінд кэ ачеста н'ар пвтea нічі одатэ Анфлорі, кат ар фі Ан конкврінцэ кв ачел Француз, аў хотэрît ка двпэ пілда врматэ ші Ан алте цэрі сэ внеаскэ амбеле театре сvбт о сінгврэ адміністраціе націоналэ. Ан врмареа ачестеї хотэрірї адміністраціа театралэ с'аў Анкредінцат цос іскэліцілор пе термін де патрв анї, Анчепынд де ла 15 Маї 1840.

Адміністраціа новэ Андатэ аў пэшіт катрэ Анжгебареа амбелор трvпе. Ашa пентрв театрвл Француз, нvмаї пvцінї дін артістіі бекї аў рэмас ші пентрв іарна віітоаре; іар чеї маї мvлцї акторі се вор адvче дін Паріс, пентрв каре скопв саў ші порніт Д. Іосіф Фvро, кв Ансэрчінаре ка Антре акторіі че се вор адvче сэ фіе ші доі тінерї тенорї ші доэ кантатріце, спре а се пvтea репрезента пе іарнэ чел пvцін патрв опере новэ, дін алвї Херолд, Бvалдіеў, Аvбер, Халеві Адам, Моппв.

Трvпа Француз се ва алкатvї де 18 персоане, де ші прін контрактвл Анкеет кв стэпынірea нvмэрвл черvт есте нvмаї де 15.

Кат пентрв театрвл Ромэнеск, атэт адміністраціа кат ші тінерії акторі, пэтрvнші де патріотіка рэвнэ де а форма сцена націоналэ, нв вор крвца нічі жертфе, нічі остенеле, спре а кэпіга мvлцvмірea пvбліквлвї. Піеселе че се вор репрезента вор фі, внеле традvкціі дін аvторіі стрэінэ чеї маї плэкvцї, алтеле компvнерї оріцінале.

Орхестрвл ва фі адзогат де маї мvлцї віртꙋошї ші сvбт дірекціа Д. Хербенер, калпелмаїстрвл мvзічеї мілітаре, каре н'аре требvінцэ де а фі рекомандат.

Гардеропа ші декорацііле фіінд тоате дін ноў фэквте вор да о подоабэ маї мvлт сценеї ші театрвлвї.

Д. Іосеф Фvро, ка діректор Анцріжітор ва авea неконтенітэ прівігеріе Антрв пэстрареа рэндвлеї чеї маї бvне атэт ла репрезентаціі кат ші ла балvріле маскvіте.

Де ші келтвеліле сэнт Андоіте прін цінерea а доэ трvпе, ші маї алес прін адvчерea де ла Паріс а нvмэрвлвї челвї маї маре дін акторі Францезї, сvбвенціа че пэнэ акvм се да театрвлвї Француз де катрэ Гvберн есте кв 300 галбенї маї мікэ де кат Ан анії трекvцї. Прін Анвоірea дар а Окэрмvірeї, кvпрінсэ ші Ан контракт, прецvріле Антрэріі с'аў мэрît чea пентрв абонаціа ложелор. Ансэ адміністраціа се ва сіргvі а дэспэгvкі пре Дд. абонацї де ачест мік спорів, прін алецерea ші прін фрvмvсеца піеселор.

Ан іарна віітоаре се ва да вн сінгvр абонамент де 100 репрезентаціі дін каре 75 Француз, ші 25 Ромэнеці.

Прецvріле сэнт vрмэтоаре:

Лоціле де рэндвл І, пентрв о сvтэ репрезентаціі	90 галбенї.
Бенvареле	70 „
9 Лоціі де рэндвл ал 2-леа	65 „
12 Лоціі латvралніче де рэндвл ал 2-леа	60 „

Прецvріле скавнелор, а партірвлвї, ші а галеріеї рэмэнв нескімбате.

Цос іскэліціі повецvіцї де скопвл че ш'аў пропвс, адекэ де а Анвvнатвці амбеле театрvрі, фагадвеск де пе акvм кв нв вор крвца німікэ спре а рэспvнде ла ашептареа Окэрмvірeї ші а Пvбліквлвї.

К. Негvвці. В. Александрі.
М. Когалніченн.

Анцііпцаре.

Вргеліа графвлвї Вестерхазі Ан Ардеал, де соіў кvрат рэзэрітеніеск, каре трэіеще де маї мvлте сvте де анї, ші пе лэнгэ фірea чea прэсітоаре, пентрв пэтерea, трэінічіа, доместічіа ші фрvмсеца є кvноскvтэ Ан Трансілванія, Vнгаріа, Віена, ла 3 Авгvст а. к. се ва вінде прін ліцітаціе ла Цілаў Ан департаре де вн чeас дела Клаж. Ачea єргеліе стэ дін 5 капете армэсарі де сэріт, 19 мэнзї де треї, доі ші де вн ан не кvрціцї, 28 іепе кв мэнзії лор дін єстімп ші дін 18 каї де хам. Ачeаста се фаче кvноскvтэ пентрв чеї карії ар авea плэчере а кvмпэра дін ачеї каї.

Прецvл бvкатvлор Ан Брашов.
(ла 14. Авгvст к. н. (Ан канї де валvтэ.)

О галатэ де Ардеал.		Рф.	Крї
Чea маї фрvмос	грэв	9	—
„ де міжлок		7	30
„ де жос		7	—
Вэкарец		6	48
Вэкара		5	24
Орзвл		5	—
Овъсꙋл		4	—
Хірішка		5	—
Малаівл		—	—
Квкврвзвл		6	24

РВДАКТОР ГВОРГІВ БАРІЦ. ВДІТОР ІОАН ГЪТТ.

bjbv